

Országh Péter

Az élő emlékezet foglalatja: Beszélgetés Nagy Lajos dalgyűjtővel

Kulcsszavak: Nagy Lajos; Siklód; népdalok; katonadalok.

Nagy Lajossal székelykeresztúri otthonában beszélgettünk, találkozásunk apropója az a CD-melléklettel ellátott népdalgyűjtemény, melyet 2008 tavaszán jelentetett meg, és amely Siklód-ról származó személyek katonadalait tartalmazza. A Sóvidékhez – klasszikus értelemben – nem tartozik Siklód, de néprajzi vonásait tekintve igen, sőt még a Bekecs aljához is kötik szálak. Siklódnak 1953-ban még 1772 lakosa volt, 300 tanköteles gyermekkel, élő népszokásokkal; táncsoport, színjátszó kör, énekkar, zenekar működött, még egy falumúzeumot is fenn tudtak tartani. Mára mindössze 280-an lakják ezt a települést, 7-8 gyermek jár iskolába, kilencen óvodások. A siklódiakat is szétriasztotta a kollektivizálás, közelebbi és távolabbi városokba rajzottak.

Mikor kezdett el népdalokat gyűjteni?

1970 és '76 között szülőfalumban, Siklódon tanítottam, és már akkor hozzáfogtam népdalokat felvenni és lejegyezni. 1972-73-ban teljesítettem a katonai szolgálatot. 1975-ben megnősültem. 1976 őszén bekerültem a székelykereszt-

úri pionírházhoz. Igaz, a siklódi népdalgyűjtésem félbemaradt, de továbbra is kapcsolatban maradtam szülőfalummal, a népdallal, néptáncsal, hiszen néptáncot és hegedűt tanítottam az intézményünkknél. A mai napig siklódinak tartom magam, annak ellenére, hogy harminckét éve keresztúri lakos vagyok. Székelykeresztúri pályafutásom alatt tíz nyáron végeztünk gyűjtőmunkát tanítványaimmal, lejegyeztük különböző vidékek (Sóvidék, Jobbágytelke, Bún, Felek, Gyimesközéplek, Gagy, Kőrispatak, Énlaka, Kecset) táncait, dalait. Keresztúron is próbáltam hasonló munkát végezni. Az itt talált táncmotívumokról legtöbbször kiderült, hogy más vidékekről kerültek ide. Elég nehezen lehet régi stílusú népdalra találni a székelyföldön, főleg katonadalok esetében. A Mezőségben, Kalotaszegen inkább megmaradtak a tájra jellemző régi stílusú népdalok.

Hogyan kezdte újra a népdalgyűjtést Siklódon?

2004-ben volt egy falutalálkozó Siklódon, akkor kértek fel arra, hogy menjek ki szerepelni a gyerekekkel, a tanulók háza népi zenekarával. Úgy gondol-

tam, hogy csak a gyerekekkel nem lesz elég sikeres a fellépés, meg nem is talál hozzuk annyira a katonáéneket. Az előző esztendőben volt egy közös szereplésünk Keresztúron, március 15-én a boldogfalvi férfikórossal, Siklódon tanult katonáénekeket mutattunk be, nagy sikerrel. Mindenképpen felnőtt férfiakkal közösen képzeltem el ezt a szereplést. Végül is nem a boldogfalvi kórust hívtuk meg, hanem toboroztunk Siklódról elszármazott, és Siklódon lakó férfiakból egy csoportot, akikkel közösen felléptünk a falu központjában található emlékműnél.

Hogyan lett a sok népdalból gyűjteményes kötet?

Az egyik fiatalember javasolta, ne legyen ennyivel vége, hanem legyen valami folytatás. Én azt mondtam, hogy az őszig gondolkozom rajta (nyáron volt ez a falutalálkozó), és meglátjuk, hogy miként folytatjuk. Az ősz beállta után újból összegyűltünk, elterveztük, hogy lejegyezzük a Siklódon ismert énekeket, majd meg is jelentetjük könyv formájában, és közben, ha szükség, szerepelünk. Hetente egy este összegyűltünk, énekelünk, felvettük, lejegyeztük a dalokat. Összekötöttük a kellemest a hasznossal. Úgy gondoltuk, hogy mindenféle éneket összegyűjtünk, és egy kötetben adjuk ki. A katonáénekekkel kezdtük. 2007 tavaszára 156 darab gyűlt össze, amit úgy gondoltam, külön kiadványban kell megjelentetni. Persze nem ment olyan egyszerűen. Három pályázatot is leadtam, melyekre negatív választ kaptam. Már le is mondtam a könyvkiadásról. Végül lelkes siklódi vállalkozók, vala-

mint a Székelykeresztúri Polgármesteri Hivatal anyagi támogatásával - melyeket a Szitakötő Egyesület által tudtunk igénybe venni - sikerült kivitelezni a ter- vünket. A kötetet egy CD-melléklettel is vonzóbbá tudtuk tenni, ezen a lemezen 43 eredeti felvétel hallható, főleg azokat tettük rá, amelyek kevésbé közismertek. Az öt kategóriába sorolt énekek előtt egy rövid településtörténet van, a kötet végén pedig katonai emléklevelek, fotók, szómagyarázat, dallammutató, az adatközlők és az énekesek névsora.

Kik segítették a munkáját, kik voltak még a közreműködők?

Nagy segítséget kaptam az Udvarhelyszék Kulturális Egyesülettől, személyesen P. Buzogány Árpádtól, a gyűjtési, szerkesztési és kiadási problémák megoldásában. A lemezhez a hangzóanyagot László Csabával vettük fel, neki van professzionális felvevője. Dr. Orosz Pál József lektorálta az általam lekottázott dallamokat, és a fiam vitte fel az egészet számítógépre, hogy digitális formában a nyomdába kerülhessen. A szakmai alátámasztásnak igen fontos szerepe volt, ugyanis a maga nemében páratlan ez a gyűjtemény. Dr. Orosz Pál József lexikonban is utánanézett, és nem talált olyan kiadványt, amely egy falunak mutatná be a katonafolklór anyagát.

Milyen visszajelzéseket kapott a kötet megjelenését követően?

Kedvező fogadtatásban részesült a kiadványunk, ez talán annak is köszönhető, hogy sok ember érintett a témában. Úgy a siklódiak, mint a nem siklódiak között egyaránt keletje volt e kiadvány-